

4. januar 2016

Kære Jannie Rosenberg Bendsen,

Hermed fremsendes et tillæg til Landsforeningens for Bygnings- og Landskabskulturs fredningsforslag på plejehjemmet Ringbo, Bagsværd.

Landsforeningens fredningsforslag for Ringbo argumenterer for, at Ringbo har såvel arkitektonisk som kulturhistoriske betydning. Begge er væsentlige.

ARKITEKTUR

Landsforeningen vil gerne understrege, at vi mener, Ringbos arkitektoniske kvalitet i sig selv kan begrunde en fredning. Landsforeningen har redegjort for den arkitektoniske værdi i fredningsforslaget, men den kan også aflæses i fotoregistreringer og omtale i arkitekturtidsskrifter og lign. Der er generelt stor opmærksomhed omkring Hans Christian Hansens værk i fagkredse. Interesse og forståelse for Hans Christian Hansen som en enestående og original fortolker af den danske funktionelle tradition er stigende.

Landsforeningen vedlægger en serie kommenterede fotos af Ringbo, som venligst er stillet til rådighed af arkitekt Kristian Seier og afgangsstuderende Celine Brabrand. Billederne er taget i efteråret 2015. De illustrerer arkitekternes forståelse for Ringbos kunstneriske kvalitet, men dokumenterer også, at såvel interiør som eksteriør fremstår i det væsentligste velbevaret og i en særdeles høj arkitektonisk kvalitet.

Kristian Seiers har desuden dokumenteret en stor del af Hans Christian Hansens bygninger på Flickr. (link: <https://www.flickr.com/photos/seier/9698725575>). Det er værd at bemærke at billederne af Ringbo på Flick er set mellem ca. 20.000 – 35.000 gange.

KULTURHISTORIE

Institutionsbyggeri:

Som anført i fredningsforslaget, mener Landsforeningen, at Ringbo har en betydelig kulturhistorisk værdi, som et fremragende eksempel på velfærdssamfundets sociale tænkning og offentlige byggeri i det hele taget. Den runde form, boligsektionen i én etage og med god kontakt til et grønt rekreativt anlæg, gasbetonmaterialet som også var et populært enfamiliehus-byggemateriale, den arkitektoniske kvalitet er alt samme udtryk for 1960'ers samfundet ønske om at løfte sociale opgaver og skabe et plejehjem, som var anti-autoritært, demokratisk og hjemligt.

Ringbo er en integreret del af den nye forstad som skyder op omkring S-bane og Bagsværd i efterkrigstiden.

Dertil er Ringbo også et eksempel på samtidens fokus på rationelt byggeri og rationel drift, som både aflæses i det billige og rå materialevalg, konstruktionen og den rumlige organisering med funktionsgangen i kælderetagen. (Ringbo som "bomaskine"). Ringbo formår at forene samtidens rationelle krav med socialforsorgens nye humanistiske idéer.

Forstadens bygningskultur 1945 – 1989, side 112-113 beskriver udviklingen således: *"1960'ernes ideal om af-institutionalisering slog markant igennem i plejehjemmet. I forstæderne opførtes bebyggelser, der ikke længere var det kendte by-plejehjem i mange etager, men den nye forstads 1-etagesinstitution i grønne omgivelser..."* Ringbo er specifik nævnt i denne sammenhæng.

Ringbo indgår i "De gamles huse. Arkitekturguide til ældreboliger i Storkøbenhavn". Heri ses eksempler på boliger til ældre fra før 1891 (Revision af fattigloven¹) til 1995. Guiden beskriver Ringbo som "et tidligt eksempel" på det offentlige institutionsbyggeri og Ringbo fremstår som det første eksempel på 1-etagesplejehjem. Den runde plan er tydeligt nytænkende og dukker op igen varierende fortolkninger i f.eks. Hvissinge Plejehjem i Glostrup samt Egely i Ballerup. Guiden fremhæver Ringbo som "*ikke kun bemærkelsesværdig som et tidstypisk og institutionstekniske effektivt eksempel, men også for originalitet og kunstnerisk kvalitet i den arkitektoniske udformning...*"

Forsorgsmuseet i Svendborg, att. Sarah Smed har beskæftiget sig plejehjemsbyggeri og blandt andet lavet en pilotprojekt om plejehjems kulturarv. Museet oplyser, at der stort set ikke findes forskning om alderdomsforsorgen eller omfanget og udvikling i plejehjemsbyggeri.

Stadsarkitektens direktorat:

Landsforeningen ønsker desuden at fremhæve Ringbo, som en del af bygningerne fra Stadsarkitektens direktorat i København. Stadsarkitektens direktorat blev oprettet 1886 og tegnede indtil 1998² en del af kommunens egne byggerier (blandt andet en række aldersrenteboliger fra mellemkrigstiden). Stadsarkitektens betydning for byggeriet i København mangler nærmere belysning, men direktoratets byggeri må ses som det mest direkte udtryk for Københavns politiske og administrative ideer. Ringbo har også i denne sammenhæng en væsentlig kulturhistorisk værdi.

Hans Christian Hansen:

Hans Christian Hansens fremstår trods sin livslange ansættelse hos Stadsarkitekten (1928-1971) som en arkitekt med en selvstændig værkfortegnelse med betydelig plads i den nyere danske arkitektkanon. Kristian Seier og Michael Steen Johnsen peger på Hans Christian Hansen som en af de vigtigste inspirationskilder for tegnestuen Vandkunsten. Ringbo er et udpræget eksempel på Hans Christian Hansens arkitektoniske tilgang. Den komplekse men gennearbejdede arkitektur berettiger til at betegne Ringbo som et af hans hovedværker.

AFSLUTNING

Landsforeningen er bekendt med Ringbos sociale historie, samt kommunens planer om nedrivning og skitseforslag til nybyggeri med en langt højere udnyttelsesgrad. Landsforeningen forstår udfordringerne, men mener at bygningernes arkitektoniske kvalitet og kulturhistoriske betydning står langt stærkere. Landsforeningen peger på at det offentlige byggeri fra 1960'erne netop er kendetegnet ved lav bebyggelsesgrad, generøs rumlighed og grønne arealer. Det bør betragtes som en af de fornemste kvaliteter ved offentligt byggeri fra 1960'erne. De nuværende planer om nedrivning og højere bebyggelsesprocent illustrerer, at det er en kvalitet, som det er svært at efterleve i dag og en kvalitet, som bør beskyttes af fredning og bevaring.

Med venlig hilsen
Grethe Pontoppidan

¹ «Velfærdsstaten og de universelle rettigheder», åbnet 3. Januar 2016, http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/velfaerdsstaten-og-de-universelle-rettigheder/?no_cache=1.

² Knud E. Rasmussen, «Hvem har ansvaret?», åbnet 3. Januar 2016, <http://jyllands-posten.dk/indland/kbh/ECE3296391/Hvem-har-ansvaret/>.

/ Formand for udvalget for Nyere Tids Arkitektur